

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L		A P A R E		REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA	
Pe an, în România	30 lei	De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet		București, CALEA RAHOVEI—5	
6 luni	16 "			Lângă Palatul justiției	
3 luni	8 "			TELEFON No. 748	
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni		Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte			

S U M A R :

Contractul de cont curent (urm. 20), de d-l profesor V. Dimitriu;

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de casație, secția I: Ministerul de finanțe cu Stancu Andrei;

Curtea de apel București, secția II: A. E. Gaster, Ana Kapralik și alții cu L. Garfunkel;

Tribunalul Olt: D. Florea Voicu cu Radu Marin Constantin;

Curtea de apel din Bourges: Acțiunea pornită de un minor în justiție e nulă, și tutorul nu poate interveni spre a-i completa capacitatea, cu o Observație.

CONTRACTUL DE CONT CURENT

(Urmarea 20-a) (*).

SECȚIUNEA V

Curgerea dobânzilor

Studiul acesta, al cincilea efect produs de contractul de cont curent, îl vom divide în trei paragrafe: în cel întâi ne vom ocupa de caracterul juridic al efectului; în cel al doilea vom cerceta dobânzile relative la rimese și în cel al treilea dobânzile relative la sald.

§ 1

Caracterul curgerii dobânzilor

Acest efect apare cu un caracter cu totul deosebit de acel al tuturor celorlalte efecte studiate până acum, căci pe când strămutarea proprietății rimeselor, novațiunea obligațiunilor și indivizibilitatea articolelor înscrise, de o parte, și compensațiunea debitului și a creditului de altă parte, se produceau sau în timpul activității contractului, ca cele trei d'întâi, sau la încetarea lui, ca cea din urmă, din contra, curgerea dobânzilor se produce nu numai înainte de lichidarea contului, dar chiar după încetarea lui. De și acest caracter particular deosebite fundamental acest al cincilea efect de cele patru anterioare, dar deosebirea dintre dăsele nu se mărginește numai la momentul producerii și al duratei lui, ci curgerea dobânzii-

lor se mai caracterizează și prin aceea că ea nu este de esența contractului de cont curent, ca celelalte efecte, ci numai de natura lui. În adevăr, legiuitorul, prin ultimul alineat al art. 370 C. com., dispune că dobânzile sunt cele comerciale și se socotesc pe 40, dacă părțile nu s'au învoit alt-fel, ceea-ce înseamnă că corecțiștii sunt liberi nu numai a modifica quantumul dobânzilor, dar chiar a elimina prin convențiunea dintre ei curgerea vre-unei dobânzi nu numai cu privire la rimesele ce 'și vor face reciproc în timpul existenței contractului, dar chiar cu privire la saldul ce va resulta la încheierea contului curent. Ast-fel, curgerea de procente putând să lipsească dintr'un contract de cont curent, nu poate fi de esența acestuia; dar fiind-că pentru a se lipsi contractul de acest efect este nevoie de o alcătuire specială, curgerea dobânzilor este neapărat de natura contractului de cont curent, de și nu de esența lui.

Înainte chiar de a exista o dispozițiune specială a legiuitorului care să prevadă acest efect, practica comercială îl consacrase, iar doctrina nu 'l contesta; ba, din contra, era o vie discuțiune cu privire la rațiunea care justifică curgerea unor atari procente; și fiind-că însăși natura contractului de cont curent nu era pe deplin cunoscută, se înțelege ușor că și rațiunile ce se invocaū pentru justificarea unor efecte ale acestui contract nu puteau fi cele adevărate. Ast-fel, Pardessus și Massé au susținut că rimesele trebuie să producă dobândă, căci ele trebuiau considerate ca avansuri făcute de un mandatar, avansuri probate ca plătite în contul mandantului, conf. art. 1550 C. c. Se știe însă că contractul de cont curent nu e un contract de mandat, ci el e «sui generis», ast-fel că nu e justificată aplicațiunea regulilor mandatului; dar mai mult încă, prin efectul necesar al contractului trimițătorul transferă proprietatea rimeselor primitorului, deci între aceste două persoane se exclude ori-ce raport de mandat. De asemenea s'a pretins că aceste procente sunt o derogare la principiile art. 1088 C. civ., care prevede că dobânzile moratorii curg numai

(*) Vezi *Curierul Judiciar* din 1903, No. 35, 36, 41, 42, 46 și 47; din 1904, No. 26, 30, 34, 43, 67, 68 și din 1905, No. 20, 22, 25, 31, 37, 46 și 47.

de la reclamațiune, dar și această teorie trebuie să cadă, din moment ce se recunoaște că pe tot timpul cât durează contractul nu se poate admite între trimițtor și primitor raporturi de creditor și debitor, singurul ce justifică dobânzile moratorii. Dalloz, care vedea în contractul de cont curent un complex de contracte de mandat, de posut, împrumut, etc., caută natural a justifica curgerea dobânzilor, ținând în seamă natura complexă a contractului, și, în consecință, ajunge la diferite distincțiuni. Delamarre și Lepoitvin sunt însă în Franța iarăși cei d'întăiu autori cari s'au întemeiat pe rațiunea adevărată a acestui efect al contractului de cont curent.

Acest contract, de și am văzut că poate fi și comercial și civil, dar, prin firea lucrurilor, el are în comerț un câmp de activitate mult mai vast; însă, în afaceri comerciale, gratuitatea e cu deservire înlăturată și ori-ce raport juridic de natură comercială, care intervine între două persoane, mai în tot-d'a-una trebuie să fie cimentat cu o legătură interesată. Apoi, prin efectul contractului de cont curent, proprietatea rimesei trece de la trimițtor la primitor, care dispune în viitor de ea, culegându-i toate fructele ce va produce; dar trimițtorul, care este lipsit de proprietatea rimesei, mai este și îndatorat ca până la încheierea saldului să nu poată face nici o pretenție de cât de a fi creditat cu valoarea acelei rimese.

Deci, fiind-că gratuitatea trebuie exclusă, și fiind-că în comerț valorile nu trebuie să rămână ne-fructifere și, în fine, fiind-că una din cauzele ce a dat naștere desvortării contractului de cont curent a fost că, în virtutea lui trimițtorul își reduce capitalul său neproductiv, transformându-l în capital producător de venit, rezultă că rațiunea juridică a curgerii dobânzilor se justifică cu prisosință, prin faptul că trimițtorul se despoaie în favoarea primitorului de proprietatea sa și că se îndatorește ca până la încheierea contului să nu i facă nici o reclamație pentru valoarea corespunzătoare a rimesei; în schimbul acestor avantagii, câștigarea proprietății și culegerea fructelor rimesei, primitorul, care se dăruiește pentru valoarea rimesei, trebuie să fie obligat a desdauna pe trimițtor și de fructele ei. Această rațiune, ce este în armonie și cu natura contractului și cu scopul lui, justifică numai dobânzile rimeselor până la încheierea contului, dar nu ne poate servi la explicarea dobânzilor saldului din contul curent, căci pentru determinarea lui, rimesele dispărând prin compensațiune, trebuie neapărat să înceteze și dobânzile lor; cu toate acestea, nici dobânda saldului nu poate fi contestată, căci la lichidarea contului fiind vorba de o creanță certă și exigibilă, platibilă în bani, potrivit art. 43 C.

com., produce de drept dobândă. Iată adevărata rațiune pentru care acest efect a trebuit să fie recunoscut în tot-d'a-una de practica comercială și a trebuit să fie ligitimat de doctrină, și nu avem nevoie, după cum zice Vidari în elegantul său stil, «de a crea în mod fantastic mii de teorii stranie, pentru a găsi rațiunea și fundamentul unui drept, pe care faptele îl demonstrează cu cea mai mare evidentă și care isvoraște din însăși intima natură a contractului de cont curent». (Vidari, op. cit., No. 4630).

Această deosebire de rațiune juridică, pentru justificarea efectului cu privire la rimese și la sald, ne explică pentru ce și studiul curgerii dobânzilor l-am împărțit în trei paragrafe, rezervând, după ce ne am ocupat în cel întâiu de caracterul acestui efect, câte un paragraf special pentru dobânda rimeselor și pentru aceea a saldului.

§ 2

Dobânda relativă la rimese

Din acest paragraf fac parte trei chestiuni ce se pun în doctrină și cari au un interes practic. Ele sunt următoarele:

I. De când încep a curge aceste dobânzi?

Între legea italiană și legea noastră există o foarte mare deosebire din punctul de vedere al acestei chestiuni. În legea italiană se zice: «Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în cont curent în debitul primitorului *dal giorno dell'esazione*» (art. 345 al 3. C. civ. ital.). Ce se înțelege însă prin acea și „*dell'esazione*”? După doctrina italiană, e ziua în care efectiv primitorul a intrat în posesiunea valorii rimesei înscrisă în contul curent. Ast-fel, dacă s'a constituit ca rimesă o valoare ce a determinat o creditare definitivă a trimițtorului, fiind-că și primitorul dispune după voință de rimesă, procentele vor curge din ziua facerii rimesei, adică din însăși ziua înscrierii. Din contra, dacă trimițtorul a constituit ca rimesă o valoare ce nu i dă drept la o creditare definitivă, precum de exemplu dacă ar fi trimis ca rimesă un efect de comerț, care se știe că e supus clausei sub rezerva încasării, în acest cas dobânzile nu vor curge de cât din ziua în care primitorul va fi încasat efectiv suma prevădută în titlul cambial, fie că el ar fi încasat-o de la debitorii cambiali cari s'ar fi oferit a o achita, fie că el ar fi exercitat acțiunea cambială contra codebitorilor; și într'un cas, și într'altul, dobânzile nu vor fi datorite de către primitor de cât numai din ziua de când valoarea rimesei a intrat efectiv și definitiv în mâinile primitorului. Așa dar, după legiuitorul italian punctul de plecare de când dobânzile încep a curge variază

după natura însăși a rimesei. Vivante, cercetând această dispoziție, o critică, căci legiuitorul, în această materie, a avut în vedere specială numai contul curent alimentat cu rimese constituite din titluri de credit, de oare-ce numai acestora se poate aplica, propriaminte vorbind, expresiunea „dell'esazione”; de aceea, menționatul autor, traduce intențiunea legiuitorului italian prin formula că „trimitătorul trebuie să se crediteze cu dobânzile din ziua în care ar fi putut să ceară plata rimesei, dacă nu s'ar împotrivi contractul de cont curent”.

Legiuitorul nostru, saū din cauză că a ținut seamă de această lipsă a unei date fixe de când să înceapă a curge procentele, saū din cauză că a dat un înțeles greșit expresiunii „esazione”, a schimbat redacțiunea textului și a înlocuit acea expresie prin cuvântul „înscris”, ast-fel că, după legea noastră, curgerea dobânzilor trebuie să aibă tot-d'a-una același punct de plecare: ziua înscrierii în cont a rimesei. La prima vedere, se pare că legea noastră a făcut un progres față de legiuirea italiană, căci nu mai întâlnim acea nesiguranță a datei de când începe a opera acest efect al contractului. Cu toate acestea, nu trebuie să ne facem o iluzie prea mare de rezultatul ce trebuie să se obțină prin atare modificare, de oare-ce, în cazul cel mai bun, dispoziția legiuitorului nostru e incompletă. În adevăr, orî-ce înscriere a unei rimese în cont curent trebuie neapărat să se desăvârșească prin o înduoită operațiune de contabilitate. Trimitătorul va trece la eșire rimesa ce o constituie și se va credita; iar primitorul va opera la intrare rimesa ce o va primi și se va debita. Ambele aceste două operațiuni sunt relative la una și aceeași rimesă; dacă ele une-orî se pot efectua în aceeași zi, în care cas dispăre orî-ce dificultate, nu e mai puțin adevărat că, de multe orî, înscrierea rimesei din partea trimitătorului va fi în o altă zi de cât aceea în care se va fi operat de primitor, fie că trimitătorul ar fi înscris-o în momentul chiar al expedițiunei ei, fie că ar fi așteptat comunicarea primitorului despre acceptarea rimesei. Care va fi în acest cas ziua înscrierii? Acea în care va fi operat trimitătorul, saū aceea în care va fi făcut înscrierea primitorul? orî poate nici a unuia, nici a altuia, ci una intermediară? O adevărată lacună a sistemului legiuitorului nostru —și să notăm bine că în exemplul luat am considerat pe ambi corențiști de o corectitudine exemplară; ce se va întâmpla însă când unul din ei ar avea interes într-o ocaziune dată a șicana pe cel l'alt și, în acest scop, n'ar fi operat înscrierea corect? Din acest punct de vedere, dispoziția legiuirii noastre ar fi putut fi mai completă, spre a se

înlătura atari dificultăți. De alt-fel, sistemul legiuitorului nostru resistă cu tărie la critica ce i s'ar ridica că prin el s'ar înscrie dobânzi la o rimesă supusă unei condițiuni, și că, prin realizarea în urmă a acestei condițiuni, rimesa fiind scoasă din contul curent, dobânda ar rămânea calculată în articolul dobânzilor, căci prin stornul unei rimese se înțelege repunerea corențiștilor în situațiunea în care s'ar fi găsit, dacă acea rimesă nu s'ar fi efectuat; prin urmare, primitorul se va credita cu tot ce trimitătorul ar fi fost creditat până în acel moment: capital și dobânzi, plus încă, după cum am văzut, și cheltuielile ocazionale.

Observațiune.—Dificultatea din legea italiană cu privire la cambiile la vedere, saū la o epocă fixă de la vedere, perde orî-ce importanță față de legea noastră, care nu ia în considerație incasarea efectivă a titlului, ci numai ziua înscrierii rimesei.

II. Ce dobânzi vor curge?

Am zis că acest efect e de natura contractului de cont curent; prin urmare, dobânzile vor curge de drept și anume dobânzile legale, orî de câte orî nu a existat între părți vre-o convențiune contrarie. Ultimul aliniat al art. 370 C. com. e categoric și dispune că aceste dobânzi sunt cele comerciale. Nici o dificultate nu se poate ivi când contractul de cont curent va fi încheiat între comercianți, ast-fel ca el să fie act comercial subiectiv, precum de asemenea nici când contractul ar fi intervenit pentru afaceri comerciale chiar între necomercianți, căci el va fi un act comercial prin teoria accesoriului și, prin urmare, regulamentat de normele dreptului comercial. Dar dacă contractul ar fi fost comercial numai pentru una din părți, iar pentru cea-l'altă nu, sub legea vechiă chestiunea era foarte delicată, însă actualmente orî-ce dificultate a dispărut, de oare-ce. potrivit art. 893 C. com., orî-ce contestație se va ivi va fi tot de competența tribunalului comercial. Cât pentru cazul când vom avea aface cu un contract de cont curent civil, Marghieri afirmă că nu poate fi nici o înduoială că după cum în casurile precedente, dacă contractul e comercial, procentele trebuie să fie cele comerciale, tot ast-fel în ipoteza când contractul e civil, chiar de ar fi încheiat de comercianți, procentele legale trebuiesc să fie civile (op. cit. No. 2403). De aceeași părere, cu drept cuvânt, este și distinsul autor Caluci (op. cit., pag. 47).

Din moment ce, întemeiați pe textul legii, am admis că acest efect nu este de esență, ci numai de natura contractului de cont curent, se înțelege că orî-ce convențiune încheiată între corențiști cu privire la dobânzi va avea putere de lege, căci ea nu va lovi în efectele necesare ale con-

tractului; prin urmare, părțile vor putea cădea de acord ca numai rimesele unuia să fie produse de procente, iar a celui-l'alt să nu producă nici o dobândă, sau că pentru rimesele unuia dintre corentiști să curgă procente din ziua chiar a înscrierii lor, pe când pentru rimesele celui-l'alt aceste procente să nu curgă de cât după un interval hotărât de la înscriere; ori-că pentru rimesele unuia să se calculeze procente pe tot timpul de la înscriere până la încheierea contului curent, iar pentru ale celui-l'alt să nu se calculeze de cât numai până la o epocă fixă anterioară încheierii aceluși cont; ori chiar să nu se calculeze nici pentru un anumit interval după înscriere, nici pentru un alt interval anterior lichidațiunei contului; sau, în fine, se poate conveni ca rimesele unuia să producă procente mai mari de cât acele produse de rimesele celui-l'alt corentist. Toate aceste stipulațiuni sunt perfect valabile, căci prin expresiunile întrebuintate de legiuitor în art. 370 al. ult. „dacă părțile nu s'a învoit alt-fel“ rezultă că nu s'a impus nici o mărginire pentru fixarea dobânzilor.

Observațiune.—La încheierea contului dobânzile rimeselor vor face un articol special de credit în favoarea trimițetorului lor, și acest articol, ca și cele-l'alte, va participa la formarea saldului. O-dată însă cu încheierea contului încetează și dobânzile rimeselor, căci acestea dispărând pentru a forma saldul, dobânzile, ca accesoriu, nu pot avea o viață mai lungă ca „principalul“ rimesele.

V. Dimitriu

(Va urma)

Profesor la Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, s. I

Audiența de la 15 Februarie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Consilier

Ministerul de finanțe cu Stancu Andrei

Contravenție la legea băuturilor spirtoase.—Proces verbal de constatarea contravenției.—Condițiunile cerute pentru validitatea lui.—Neindicarea stradei și numărului casei agentului ce a instrumentat.—Dacă lipsa acestei indicațiuni atrage, în toate cazurile, nulitatea procesului verbal.—(Art. 31 din legea băuturilor spirtoase).

Dacă art. 31 din legea băuturilor spirtoase cere, ca procesul verbal de constatarea contravențiunei să arate, între altele, și domiciliul agentului care l'a redactat, arătarea stradei și No. casei însă nu sunt prevăzute ca o condițiune substanțială pentru validitatea actului, ci scopul legiuitorului a fost ca prin arătarea domiciliului, persoana agentului ce instrumentează să fie individualizată.

Prin urmare, pentru localitățile mai restrânse,

determinarea domiciliului agentului, prin arătarea orașului ce locuiește, este suficientă pentru validitatea procesului verbal.

Decisiunea 73/905.—Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de finanțe, sentința Tribunalului Brăila, s. II cu No. 323/903, dată în proces cu Stancu Andrei.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier I. Duca;

Pe d-l avocat Anghel în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Ștefănescu-Ticu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 31 și 33 și urm. din legea băuturilor spirtoase, prin faptul că Tribunalul Brăila anulează procesul verbal de contravențiune, dresat contra lui Stancu Andrei, ca neconținând indicația domiciliului agentului constator și pe motiv că o asemenea indicație ar fi cerută de lege sub pedeapsă de nulitate, atunci când din potrivă legea în vigoare a abrogat articolul din legea veche, care prevedea nulitatea pentru neobservarea unei asemenea formalități, așa că manifest a ridicat unei atări cerințe ori ce sancțiune juridică.

Având în vedere sentința Trib. Brăila, s. II cu No. 323/903 supusă recursului, prin care s'a anulat procesul verbal de contravenție la legea băuturilor spirtoase, pe motivul că acel proces verbal nu arată strada și numărul casei unde locuiește agentul care a instrumentat, după cum cere art. 31 din legea băuturilor spirtoase, ci arată numai orașul;

Considerând că art. 31 din legea băuturilor spirtoase prevede că procesul verbal trebuie să arate, între altele, și domiciliul agentului care l-a redactat;

Că acest text nu cere ca o condițiune substanțială pentru validitatea procesului verbal, arătarea stradei și numărului casei, fără care indicațiuni procesul verbal ar fi isbit de nulitate;

Considerând că scopul, ce legiuitorul a voit a atinge prin cererea de arătare a domiciliului, este acela ca persoana agentului, ce instrumentează, să fie individualizată;

Că, așa fiind, rămâne în sarcina instanței de fond de a constata după împrejurări, pentru fie care caz în special, dacă persoana agentului a fost suficient individualizată numai prin arătarea orașului unde domiciliază, fără a fi nevoie de arătarea stradei și a numărului casei;

Considerând că a stabili în principiu, după cum decide în specie Tribunalul de Brăila, că, în ori-ce caz și pentru localitățile cele mai restrânse, domiciliul agentului nu este suficient determinat prin arătarea orașului ce locuiește, și că este neapărat nevoie de a se arăta strada și numărul casei, este a stabili un principiu ce depășește scopul legii și crează o nulitate neprevăzută de lege;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția II

Audiența de la 20 Noembrie 1903

Președenția D-lui I. C E R K E Z Președinte

A. E. Gaster, Ana Kopralki ș. a. cu L. Garfunkel

Decisiunea civilă No. 274

Acțiune în petițiune de ereditate.—Dacă în legislațiunea noastră această acțiune este deschisă unui coherede care și reclamă partea sa din o succesiune (art. 137 C. civ. francez).—Acțiune în partaj.—Depunerea și legalizarea de către tribunal a unui act nesemnat de păți. — Petițiune alăturată pe lângă acel

act prin care se cere legalizarea lui semnată de parte, dar nescrisă de dânsa.—Dacă aceste acte pot constitui un început de dovadă.—Probă rezultată dintr'un act autentic.—Dacă poate fi combătută de moștenitorii autorului actului cu martori și prezumpțiuni.

1. Dispozițiunile art. 137 din Codul francez care vorbește de acțiunea în petițiunea de ereditate, nefiind reproduse în Codul nostru civil, această cale nu poate fi impusă la noi unui coherede care 'și reclamă partea sa din o succesiune.

Prin urmare, ori de câte ori, calitatea de coherede cu drepturi egale în succesiune se recunoaște reclamantilor, acțiunea în partaj este singura care urmează a fi intentată.

2. Un act depus spre autentificare, și autentificat de tribunal, dar nesemnat de părțile contractante, precum și o petițiune alăturată pe lângă acel act, prin care se cere legalizarea actului, formează un început de dovadă scrisă, care poate fi complectată cu martori și prezumpțiuni, chiar și în cazul când petițiunea prin care se cere legalizarea nu ar fi scrisă în întregul ei de parte ci numai semnată, căci petițiunea fiind un act sub semnătură privată, semnătura este singura formalitate cerută pentru validitatea unui asemenea act.

3. Proba rezultată dintr'un act autentic, cum că o persoană a cumpărat un teren pentru dânsa, nu poate fi combătută de moștenitorii acelei persoane cu martori și prezumpțiuni, pentru a stabili contrariul, adică că acel teren ar aparține altei persoane de cât aceia care este indicată în act.

Curtea,

Asupra apelului făcut de A. E. Gaster, Herman Gaster și Ana Kapralik în contra sentinței No. 151/97 a Tribunalului Ilfov, secția III-a;

Având în vedere desbaterile urmate, susținerile orale ale părților, concluziile lor scrise și acte produse în instanță;

Având în vedere că, în primul loc, apelanții opun intimațiilor finele de neprimire, rezultând din faptul că ei au exclusivă posesiune, a imobilelor rămase pe urma defunctului Azriel și Ettel Gaster, și cer ca acțiunea de eșire din indiviziune a intimațiilor să fie respinsă ca rău introdusă, ei ne având dreptul a intenta de cât o acțiune în petițiune de hereditate sau revendicare;

Având în vedere că legislațiunea noastră civilă nu consacră prin nici un text acțiunea în petițiune de hereditate; că dacă art. 137 din Codul francez vorbește despre o asemenea acțiune, această dispoziție nu a fost reprodusă în Codul nostru civil și că, în consecință, această cale nu poate fi impusă la noi unui coherede care 'și reclamă partea sa dintr'o succesiune;

Considerând că chiar în legislațiunea franceză, acțiunea în petițiune de hereditate nu urmează a fi intentată de cât atunci când însăși calitatea de herede ar fi contestată, sau când reclamantul și părătul nu și-ar întemeia pretențiile pe drepturi egale de coherezi;

Că atunci însă când, ca în specie, calitatea de coherede cu drepturi egale în succesiune se recunoaște reclamantilor, acțiunea în partaj este singura care urmează a fi intentată;

Considerând că acțiunea în revendicare asemenea este admisibilă în specie, de oare-ce bunurile succesoriale nu sunt deținute de persoane străine care au căpătat vre-un drept asupra lor, ci de unul dintre coherezi, care este prezumat că posedă pentru toți ceilalți coherezi cu care se găsește în indiviziune;

Considerând că dacă apelanții se întemeiază pe oarecare acte pentru a dovedi că posedă în baza unor drepturi exclusive de proprietate, nu se poate tăgădui apelanților dreptul că, pe cale de apărare să dovedească netemeinicia actelor invocate și să stabilească

că apelanții nu posedă de cât în calitate de coherezi, adică nu exclusiv pentru ei, ci pentru toți comostenitorii lor și că, în consecință, acțiunea de eșire din indiviziune este bine introdusă.

Pentru aceste motive, respinge finele de neprimire.

In fond,

Având în vedere apelul făcut de A. E. Gaster, Herman Gaster, Anna Kapralik și Iosef Gaster, în contra sentinței cu No. 151 din 1897, pronunțată de Tribunalul Ilfov, secția III-a civ. corecțională;

Având în vedere că prin această sentință s'a admis acțiunea intentată de L. Garfunkel și s'a ordonat eșirea din indiviziune și împărțirea averii rămasă de la defuncții Azriel și Ettel Gaster, compusă din două imobile, situate în fundătura Sticlarilor la No. 8 și 16, între moștenitorii numiților;

Având în vedere că din desbateri și din actele prezentate de părți se constată că: În anul 1874, a încetat din viață Azriel Gaster rămânând moștenitorii cinci copii, anume: A. E. Gaster, Herman Gaster, Iosef Gaster, Ana Kapralik și Jeanetta Garfunkel, iar ca avere între altele a lăsat două imobile și anume o casă în fundătura Sticlarilor No. 8 și o biserică cu numele de templu Gaster în aceeași fundătură No. 16; că această avere în anul 1875 s'a împărțit numai între fiii defunctului prin consulatul Austro-Ungar, de oare-ce din actul de partagiū făcut de consul se constată că cele două fice Ana Kapralik și Jeaneta Garfunkel ar fi vîndut părțile ce li se cuveneau în această moștenire, fraților lor Iosef și A. E. Gaster; că de la 1874 până în anul 1895 când Jeaneta Garfunkel a încetat din viață, nu a existat între moștenitori nici o neînțelegere în privința acestei moșteniri și a împărțelii făcute; că după încetarea din viață a Jeanettei Garfunkel, adică în anul 1896, Lazăr Garfunkel unul din fiii acesteia, reprezentând drepturile mamei sale, a cerut împărțirea celor două imobile mai sus arătate rămase de la bunul său Azriel Gaster, precum și a unui loc de cinci stânjeni cumpărat în anul 1876 de bunica sa Ettel Gaster care de asemenea a încetat din viață, cerere pe care tribunalul a admis-o prin sentința mai sus menționată în contra căreia s'a făcut apelul ce urmează să fie judecat.

In ceea ce privește averea rămasă de la Azriel Gaster:

Având în vedere că apelanții recunosc că de la aceasta au rămas cele două imobile din fundătura Sticlarilor, anume un templu de rugăciune și o casă care se stăpânește de A. E. Gaster pe baza împărțelii care s'a făcut între fiii numitului defunct, însă dânsii susțin că Jeaneta Garfunkel încă din anul 1874 a vîndut fraților săi Iosef și A. E. Gaster, partea sa din moștenirea rămasă de la tatăl lor, și prin urmare că fiul ei Lazăr Garfunkel nu mai poate pretinde nimic în această moștenire, în numele și cu drepturile mamei sale;

Că, pentru constatarea acestei vînzări s'a făcut un act care s'a autentificat de tribunalul Ilfov, secția de Notariat, la No. 3766 din 13 Iulie 1874;

Că de și nu pot prezenta în original acest act de vînzare, pentru că s'ar fi rălăcit, apelanții susțin că, cu toate acestea, au un început de dovadă scrisă, care se poate complecta cu prezumpțiuni și martori și, prin urmare, care poate să dovedească pe deplin existența vînzării;

Având în vedere că în dosarul cu No. 5/74 al tribunalului Notariat Ilfov se găsește petițiunea înregistrată la No. 10218 din Iunie 1874, semnată de Jeanetta Garfunkel prin care depune spre legalizare actul de vînzare părților sale din moștenirea tatălui său Azriel Gaster, fraților săi Iosef și A. E. Gaster, care au semnat și dânsii această petițiune ca cumpărători;

Că alăturat de această petițiune a rămas actul de vînzare, semnat de părțile contractante, care însă n'a fost legalizat, căci tribunalul constată prin încheierea sa cu No. 3129 din 28 Iunie 1874 că în act nu se spe-

cifică dacă porțiunea ereditară vîndută este mișcătoare ori nemiscătoare, pentru a se putea ști ce taxă de înregistrare trebuia percepută, de aceea s'a respins cererea de legalizare;

Că, în acelaș dosar, se găsește petițiunea înregistrată la No. 11436 din 13 Iulie 1874, semnată de aceleași părți, prin care s'a cerut legalizarea unui act ce s'a alăturat pe lângă această petiție;

Că, este adevărat că, în petițiune nu se arată care este natura actului care s'a depus spre legalizare, adică că a fost tocmai actul prin care Jeanetta Garfunkel a vîndut fraților sîi porțiunea ce i se cuvenea în succesiunea tatălui său;

Avînd în vedere însă că actul depus a fost autentificat de tribunal prin încheierea sa cu No. 3766 din 1874, și trecut la No. 821 în condica în care se treceau în acea vreme actele autentice semnate numai de judecători iar nu și de părți;

Că, din această condică rezultă că actul ce s'a legalizat de tribunal pe baza cererii de la 13 Iulie 1874, este actul de vînzare pretins de apelanți;

Avînd în vedere că, în aceste împrejurări, cererea de legalizare semnată de Jeanetta Garfunkel, formează un început de dovadă scrisă;

Că, în adevăr, Lazăr Garfunkel n'a contestat că mania sa defunctă a semnat această cerere, și prin urmare că scrierea emană de la persoana pe care el o reprezintă;

Că de și petițiunea nu este scrisă în întregul ei ci este numai semnată de defuncta, această împrejurare nu împiedică a considera că actul emană de la dînsa, pentru că petițiunea fiind un act sub semnătură privată, semnătura este singura formalitate cerută pentru validitatea unui asemenea act;

Că petițiunea se raportează la vînzarea ce se pretinde că a consimțit Jeanetta Garfunkel, căci în dosul acestei petițiuni se găsește încheierea de autentificare a tribunalului, încheiere care împreună cu actul care s'a autentificat atunci s'a copiat literal și trecut în condica de acte autentice la No. 821 din acel an, copie care poartă semnăturile originale ale judecătorilor;

Că actul copiat în această condică, este tocmai actul de vînzare pretins de apelanți;

Că, dar, din momentul ce petițiunea în discuțiune se raportează la această vînzare, este invederat nu numai că ea face a fi de crezut, dar face chiar foarte probabilă alegațiunea apelanților și, prin urmare, conf. art. 1197 Cod civil, constituie un început de dovadă scrisă;

Avînd în vedere că de la anul 1874 până la încheierea din viață a Jeanettei Garfunkel au trecut peste două zeci de ani și în tot acest lung interval de timp casa din str. Sticlarilor No. 8, s'a stăpînit numai de A. E. Gaster, fapt stabilit cu depozițiunile martorilor Herman Brayer, Aron Șteinberg, Pavel Simon și Marcu Hecht, ascultați de Cîrte în audiența de la 23 Octombrie 1901;

Că în timpul cît a trăit Jeanetta Garfunkel, dînsa n'a ridicat nici o pretențiune în contra acestei posesiuni exercitată de fratele său și nici n'a cerut partea ce i se cuvenea în succesiunea tatălui, care murise încă din anul 1874;

Că această tăcere a Jeanettei Garfunkel constituie o presumpțiune, că în adevăr dînsa și-a vîndut partea sa în această moștenire;

Avînd în vedere, afară de aceasta, că intimatul Lazăr Garfunkel a făcut împreună cu frații sîi, o denunțare parquetului, imputînd unchilor lor A. E. Gaster și Iosef Gaster, faptul că au sustras un testament al răposatului lor moș Asriel Gaster, prin care se pretindea că se lasă fiecărui din nepoți câte un legat oarecare în bani;

Că declarîndu-se cas de neurmărire contra inculpaților, intimatul Lazăr Garfunkel a făcut opozițiune și prin petițiunea înregistrată la No. 1741 din 8 Maiu 1875 ce a adresat către președintele camerei de punere sub acusațiune, arată că mama sa Jeanetta Garfunkel

ar fi intentat și dînsa un proces criminal fraților sîi tot pentru sustragere de testament, însă frații s'a în-păcat cu dînsa cumpărîndu-i dreptul de moștenire cu cinci sute lire, și că a est preț i s'ar fi plătit cu două polițe pe care defunctul Asriel Gaster le poseda de la soțul vînzătoarei, adică de la M. Garfunkel;

Că, dar, recunoașterea făcută de intimat prin această petițiune semnată de dînsul constituie de asemenea o presumpțiune că, în realitate, vînzarea a avut loc, mai ales că și în această petițiune se arată același preț și același mod de plată ca și în copia actului de vînzare prezentată de apelanți;

Avînd în vedere că din depozițiunea martorului Hecht, se constată că A. E. Gaster a făcut reparațiuni și îmbunătățiri în valoare de 6 până la 7000 lei la casa în discuțiune, cheltueli care mai greu s'ar putea explica că le-ar fi făcut apelantul dacă n'ar fi cumpărat și partea surorii sale în acest imobil, adică dacă nu era deplin proprietar pe întreg imobilul;

Avînd în vedere că, toate aceste presumpțiuni completează începutul de dovadă scrisă mai sus arătat și stabilește că Jeanetta Garfunkel a vîndut fraților sîi drepturile ei în moștenirea lui Asriel Gaster; că, prin urmare, fiului său intimatul Lazăr Garfunkel nerămîndu-i nici un drept în această moștenire, dînsul nu poate cere esirea din indivisiune și împărțirea ei.

În ce privește averea rămasă de la Ettel Gaster:

Avînd în vedere că este constatat cu actul autentificat de tribunalul Notariat Ilfov prin încheierea cu No. 7571 și transcris la No. 73, din anul 1876, că Ettel Gaster a cumpărat de la Maria Brătășanu un loc de 5 stînjeni, alături cu acela pe care este construit un templu de defunctul său soț și la încorporat la acest loc din fundătura sticlarilor No. 16;

Avînd în vedere că dacă pe acest loc s'a construit în urmă o casă de rugăciuni pentru iarnă, de aci nu rezultă că Ettel Gaster a încetat de a avea dreptul de proprietate asupra acestui loc;

Că neexistînd nici un act de donațiune din partea proprietarei făcut în favoarea unei persoane recunoscută de lege și capabilă de a primi o asemenea donațiune, este invederat că imobilul n'a eșit din patrimoniul ei;

Că, de asemenea, chiar de ar fi stabilit că locul ar fi cumpărat cu banii bisericești, totuși de aci nu ar rezulta că biserica a devenit proprietară din momentul ce nu s'a dovedit că Ettel Gaster, a lucrat ca mandatară și nici că biserica avea o ființă juridică și putea da un asemenea mandat;

Că proba care rezultă din actul autentic că Ettel Gaster a cumpărat acest loc pentru dînsa, nu poate să fie combătută cu martori și cu presumpțiuni de moștenitori, între dînsii, pentru a stabili contrariul, adică că locul ar aparține altei persoane de cît aceea care este indicată în act;

Că, în tot cazul, dacă biserica are o existență juridică, îi rămîne întreg dreptul de a dovedi că locul îi aparține și, prin urmare, poate ori cînd cere să i se respecte drepturile dacă în realitate s'ar atinge prin această împărțire; apelanții însă nu au nici o calitate ca să o reprezinte și, prin urmare, nu se pot opune în numele ei, din momentul ce n'a arătat că ar avea ver un interes să facă aceasta;

Avînd în vedere că fiind constatat că acest loc a rămas de la Ettel Gaster el a fost moștenit de fii sîi, prin urmare și de Jeanetta Garfunkel care astăzi fiind încetată din viață și dînsa, este reprezentată prin fii sîi, între care și Lazăr Garfunkel;

Că dar cererea de esire din indivisiune și împărțirea acestui loc între moștenitorii defunctei este întemeiată și trebuie să fie admisă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier V. Râmnicănu, admite apelul etc.

(ss) I. Cerkez, V. Râmnicănu, Alex. D. Dobriceanu, I. Stămbulescu, C. N. Tătărănu.

Grefier (s) C. Bilciurescu.

TRIBUNALUL DISTRICTULUI OLT

Audiența de la 19 Mai 1905

Președenția D-lui I. V. Ă. R. Z. A. R. U., Președinte
D. Florea Voicu cu Radu Marin Constantin

Hotărîri de expedient.—Dacă pot fi atacate pe calea acțiunii principale.—Lucru judecat.

Hotărîrile de expedient fiind adevărate hotărîri judecătorești, au puterea lucrului judecat și, ca atare, nu pot fi atacate pe calea acțiunii principale în anulare.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de către Dumitru Florea Voicu contra lui Radu Marin Constantin, ambii plugari din com. Corbu județul Olt, prin care cere a se declara nul și ne-avenit actul de transacție confirmat prin sentința acestui tribunal cu No. 66 din anul 1900, pentru mai multe motive;

Având în vedere incidentul ridicat de d-l avocat al defendorului de a se respinge ca inadmisibilă acțiunea, precum și replica avocatului reclamantului;

Având în vedere că, din susținerile părților și actele prezentate se constată, că Radu Marin Constantin făcuse apel la Tribunalul Olt contra cărței de judecată a judelei ocol. Slatina cu No. 524/99, prin care era obligat să lase în posesie și proprietatei lui Dumitru Florea Voicu, șapte pogoane și nouă-spre-zece prăjinii pământ rural;

În ziua de 15 Februarie 1900 fiind judecarea procesului, părțile au declarat în instanță că s'au împăcat și au prezentat tribunalului un act scris de transacție, căruia dându-se lectură în ședință, părțile au declarat că s'au împăcat în condițiunile arătate întrânsul, cerând a se confirma de tribunal prin sentința ce se va pronunța, ceea-ce tribunalul a și făcut prin sentința No. 66/900;

Considerând că de și legea admite rescisiunea actelor de transacție pentru cauzele determinate de art. 1712 și următori, însă, o asemenea cerere de rescisiune nu poate fi admisibilă de cât pentru acele transacțiuni cari au caracterul de convențiuni între părți;

Când însă transacțiunea s'a urmat în instanță în fața tribunalului, și când asupra ei s'a pronunțat o sentință, atunci acțiunea în nulitate pe cale principală ar fi îndreptată în realitate contra sentinței definitive, care a confirmat transacțiunea, ceea-ce este inadmisibil, întru cât sentințele definitive nu se mai pot reforma de cât pe căi și forme anume determinate de lege, iar nu pe cale de acțiune în nulitate;

Pentru aceste motive, Tribunalul, admite incidentul ridicat de defendor și respinge acțiunea ca inadmisibilă, etc.

(ss) I. Vârzaru, Epaminonda Sculi.

Observație.—Înainte de modificarea legii de Procedură civilă din 1900, nu exista nici o dispozițiune de lege care să vorbească despre hotărârile de expedient.De aceea, unii susțineau că în legislațiunea noastră ele nu sunt admise ⁽¹⁾.

Totuși, practica noastră judecătorească, ca și cea franceză -- unde asemenea nu exista și nu există nici astăzi text --, le-a admis.

Legiuitorul de la 1900 admite hotărârile de expedient prin art. 260 din Procedura civilă care zice:

«Părțile vor putea asemenea cere ca judecata să treacă în dispozitivul hotărârei care dispune închiderea dosarului și stingerea procesului, coprinsul învovelei lor».

Acest text nu tranșează însă chestiunea foarte discutată în practică și anume:

Hotărârile de expedient sunt ele asimilate în totul hotărârilor judecătorești, așa în cât au, ca și hot. judecătorești, puterea lucrului judecat, sau ele nu sunt de cât simple convențiuni, cari pot fi atacate pe cale principală pentru incapacitate, eroare, dol, violență?

Chestiunea cum zic, este viū discutată ⁽²⁾.Într'un sistem se zice că hotărârile de expedient nu sunt de cât simple convențiuni, de vreme ce tribunalul nu face de cât să ia act de voința părților ⁽³⁾.Într'un alt sistem, admis de Tribunalul Olt prin hotărârea de mai sus și susținut de majoritatea autorilor ⁽⁴⁾, se zice că hotărârile de expedient sunt adevărate hotărâri judecătorești, pentru-că instanța care le pronunță nu se mărginește a face act de notariat, ci și apropie convențiunea părților, o adoptă și i dă forma unei hotărâri ⁽⁵⁾. Prin urmare, zic acești autori, contra hotărârilor de expedient nu există alte căi de atac de cât cele stabilite pentru atacarea hotărârilor judecătorești ordinare.

Cred că primul sistem este mai fundat, și iată pentru ce:

Eu înțeleg prin «Autoritatea lucrului judecat», *autoritatea* ce trebuie să presinte opera judecătorului, nu opera împiciniților.

Presumpțiunea că hotărârea judecătorească reprezintă adevărul, se reazămă pe respectul datorit justiției, pe încrederea ce trebuie să avem în judecător. Pentru aceasta însă e nevoie, cum zic, ca hotărîrea judecătorească să fie opera judecătorului, rezultatul cugetărei proprii și al voinței proprii a celui care reprezintă justiția, iar nu a acelora cari se gâlcesc.

Dacă așa stă lucrul, atunci întreb:

O hotărâre de expedient este o operă de judecător? Care este partea de cugetare și de voință proprie a magistratului în hotărârea de expedient?

Evident, nici una. Căci în definitiv, ce deosebire este între lucrarea pe care o face judecătorul

⁽²⁾ Sunt și alte chestiuni cari în practică au dat loc la discuțiuni, de ex. chestiunea dacă în contra hot. de expedient există drept de apel, etc. Vezi în această privință *Alexandresco*, vol. VIII pag. 506 și urm. și studiul foarte dezvoltat al d-lui S. Scriban din *Curierul Judiciar* No. 17 din 902.⁽³⁾ Vezi autorii și jurispr. citată în Repertoire gen. alph. «Chose jugée», No. 163 și urm. — Cas română, I, 31 Oct. 94, Bulet. pe 1894, pag. 964. — C. Buc., III, 26 Aprilie 1904, *Curierul Judiciar*, 55 din 904; *Dreptul* 47 din 904. — Trib. Ilfov, II, 22 Iunie 1894, *Dreptul* 58 din 94, pag. 466.⁽⁴⁾ Vezi *Alexandresco*, vol. VII, p. 507, nota 4 și trimiterele.⁽⁵⁾ Vezi Rep. gen. alph. loc. cit.⁽¹⁾ Al. C. Șembrea, Pr. civ., p. 725.

când primește un act spre autentificare, și între acea pe care o face judecătorul când da o hotărâre de expedient?

La autentificare părțile cer judecătorului să ia act de voința lor scrisă și să investească actul cu forma autentică, la hotărârea de expedient părțile cer judecătorului să ia act de voința lor scrisă—transacțiunea—și să investească actul cu forma unei hotărâri.

Dar formă e și într'un cas, formă e și în cel-alt.

Că și la autentificare, opera judecătorului la hotărârea de expedient este absolut mecanică.

«Având în vedere zice Trib. Ilfov, secția II-a⁽⁶⁾—că atât transacțiunea cât și desistarea fiind acte personale ale părților la cari autoritatea judecătorilor «*nihil addit ad vim transactionis*», cum observă cu drept cuvânt vechii jurisconsulți, este învederat dar că validitatea lor nu poate fi discutată de cât pe calea acțiunii principale, ca ori-ce altă convențiune în genere».

Ne fiind dar nici-o deosebire între investirea unui act cu formă autentică și investirea unui act cu formă unei hotărâri, din punctul de vedere al participărei justiției, urmează că efectele ce poate produce actul, să fie aceleași și într'un cas și într'altul.

În sprijinul acestui sistem intervine faptul că aceeași soluțiune o dă legea prin art. 689 din Procedura civilă, în cea ce privește ordonanțele de adjudecare date în materie de vânzare voluntară.

Este evident că cu ocaziunea vânzării pentru eșire din indiviziune, tribunalul nu se mărginește la o lucrare absolut mecanică, ci participă până la un punct oare care în mod activ la rezolvarea procesului. Totuși, hotărîrea tribunalului, ordonanța de adjudecare, nu este considerată ca o hotărâre judecătorească, ci ca o convențiune.

Iată, în adevăr, ce zice Inalta noastră Curte de casație prin decisiunea din 1 Noembrie 1890, dată în Secțiuni unite⁽⁷⁾.

«Ordonanțele de adjudecare date de tribunal în materie de vânzare voluntară, nu sunt susceptibile de apel și recurs.

Asemenea ordonanțe având caracterul unei convențiuni încheiate de părți sub privegherea justiției, nu pot fi atacate, în lipsa vre-unei dispozițiuni exprese a legii, de cât printr'o acțiune principală în nulitatea vânzării».

Iar articolul 689 din Procedura civilă admite în totul soluțiunea dată de Inalta curte.

Acestea sunt motivele pentru cari cred că hotărârile de expedient nu au puterea lucrului judecat, ci sunt simple convențiuni și, ca atare, pot fi atacate pe calea acțiunii principale.

Em. Dan
A vocal

Resumat de jurisprudență străină în materie de drept civil

Curtea de apel din Bourges, 26 Ianuarie 1905

Minor.—Acțiune judecătorească.—Representarea minorului de tutorul său—Imposibilitatea tutorului de a continua acțiunea începută de minor.—(Art. 450 C. fr., 390 § 1 C. român).

Acțiunea în justiție pornită de un minor este inadmisibilă, și tutorul nu poate interveni într-o asemenea acțiune spre a completa capacitatea minorului.

(Din *Dalloz périodique*, anul 1905, 2, p. 23.

Observație.—La Romanii, minorul care nu mai era *infans*, *vel infantiae proximus*, și care avea oare-care judecată, *qui jam aliquem intellectum habebat*, trata singur afacerile sale, și epitropul se mărginea numai a-l asista și a întări faptele sale *auctoritate interposita*. (Cpr. Inst. l., § 9 și 10. lib. 3, tit. 19, de *inutilibus stipulationibus*).

Astăzi, din contra, epitropul lucrează în numele minorului ca reprezentantul său legal, și actele făcute de epitrop, în limitele mandatului său, sunt privite ca făcute de minor: *Factum tutoris, factum pupilli*. Se înțelege că, într-o asemenea legislație, epitropul nu poate urmări instanța începută de minor, în timpul incapacității sale, pentru-că asemenea instanță se consideră, juridicește vorbind, ca inexistentă. De aceea, soluția dată de Curtea din Bourges este juridică.

Tot această Curte a mai decis, cu drept cuvânt, că apelul asupra unei hotărâri pronunțată contra unui minor, reprezentat de tutorul său, nu poate fi interjectat de acest din urmă, după ajungerea minorului la majoritate, numai minorul devenit major fiind în drept a face în specie apel. Minorul ar putea, ce e dreptul, să ratifice apelul făcut de epitropul său, sub condiție însă ca el să se găsească încă în termenul de apel (art. 316 § ultim Pr. civ.). C. Bourges, D. P. 1905. 2. p. 23.

Legea romană, de care s'a vorbit mai sus, era mult mai rațională, căci ea făcea pe minor să dobândească, de cu vreme și în mod treptat, experiența afacerilor de care el are absolută nevoie când ajunge la majoritate. Vezi D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. II, p. 176. (N. R.).

A apărut, în Editura «Curierului Judiciar», Ediția II **Moul Cod de Procedură civilă**, a notat de d-l Ioan P. Sinescu, Consilier la Curtea de apel Galați, coprinzând: Modificările până în prezent, cu Debaterile parlamentare și cu toată jurisprudența Curților și Tribunalelor de la 1870, până în iunie 1905, și se află de vânzare la Ziarul «Curierul Judiciar», Calea Rahovei 5, București, unde este depositul general.

* * *

Posedăm o colecție completă—lucru rar—din *Tratatul de Drept Civil* al d-lui profesor D. Alexandresco. Ofertele se primesc la Curierul Judiciar.

⁽⁶⁾ Dreptul 58 din 1894, pag. 466.

⁽⁷⁾ Vezi Dreptul, 75 din 1891, pag. 597.